

Razvoj profesije nastavnika u vremenu ekonomske krize kao ključna dužnost socijalnih partnera u obrazovanju. Pronalaženje zajedničkih strategija u cilju jačanja veze između obrazovanja i tržišta rada

Ljubljana, 30. maj 2013

U organizaciji *Evropskog komiteta sindikata obrazovanja* (ETUCE) organizovan je jednodnevni seminar u Ljubljani, 30. maja 2013. godine. Seminaru je prisustvovalo 50 učesnika iz 22 evropske zemlje, a Sindikat prosvjete Crne Gore je predstavljao član Glavnog odbora Jovan Drašković.

Status nastavničke profesije, inače na niskom nivou, još više se pogoršao u godinama ekonomske krize. Namjera ovog seminaru je da učini vidljivim da takvi trendovi imaju dalekosežan uticaj na sve druge sektore, a time i na tržište rada. Evropska komisija je, u svojoj strategiji EU 2020, prepoznala obrazovanje kao jedan od ključnih sektora za ekonomski oporavak i rast. Ovim se dodatno ukazuje na neophodnost većeg ulaganja u obrazovanje, u cilju dostizanja ciljeva iz EU 2020.

Tokom seminaru su predstavljeni rezultati međunarodnog istraživanja o nastavi i učenju (TALIS) u vezi sa izazovima i trenutnim potrebama profesije nastavnika u Evropi. Cilj TALIS istraživanja je da se utvrde uslovi u kojima rade nastavnici kako bi se obezbijedila efikasnija nastava i učenje u školama. Upoređivanje država po raznim parametrima koje pruža TALIS istraživanje, omogućiće da se razmijene primjeri dobre obrazovne prakse i da se sagleda kako se druge zemlje suočavaju sa sličnim obrazovnim izazovima. Rezultati TALIS istraživanja, između ostalog, pokazuju:

- da nastavnici koji se u većoj mjeri stručno usavršavaju u većoj mjeri smatraju da su efikasni na svom poslu;
- da su uvjerenja nastavnika o nastavnim metodama povezana sa njihovom percepcijom ostvarene saradnje i doživljajem lične efikasnosti, odnosno da nastavnici koji imaju izraženija uvjerenja o nastavnim metodama izvještavaju da imaju bolju saradnju sa kolegama i bolje odnose sa učenicima, kao i da se osjećaju efikasnije;
- da nastavnici koji dobijaju pozitivne povratne informacije od strane direktora ili od strane kolega osjećaju da su uspješniji u svom poslu;
- da je uticaj školskog rukovodstva na učenje posredovan djelovanjem nastavnika;
- da u većini zemalja koje su učestvovala u TALIS istraživanju nastavnici izgube između 10 i 20 % vremena trajanja časa na održavanju discipline u učionici.

Paul Holdsworth, u ime Evropske komisije, predstavio je Strategiju o obrazovanju ("Rethinking Education Strategy") s ciljem obezbjedjivanja uslova koji će doprinijeti da mladi ljudi steknu vještine i znanja koja su potrebna tržištu rada. Strategija je odgovor na činjenicu da nezaposlenost mladih u EU iznosi gotovo 23%, a istovremeno postoji 2 miliona slobodnih radnih mjesta koja se ne mogu popuniti. Istovremeno se predviđa da će do 2020. za više od trećine poslova u EU biti potrebno dostići tercijarni nivo obrazovanja, te da će postojati potreba za samo 18% radnika sa niskim kvalifikacijama. Strategija Komisije predviđa temeljnu promjenu u obrazovanju, s većim fokusom na rezultate učenja – znanje, vještine i sposobnosti. Stoga akcenat treba biti na razvoju transverzalnih vještina (preduzetničke i IT vještine), ishodima učenja, učenju stranih jezika. Takođe, nastavnici treba da obnavljaju svoje vještine kroz stalnu obuku. U strategiji se naglašava potreba snažnije povezanosti između obrazovanja i poslodavaca, između ostalog dovodjenjem preduzeća u učionice i dajući mladim ljudima mogućnost da dobiju uvid u posao učeći kroz praksu.

Alain Michel iz Evropskog instituta za obrazovanje i socijalnu politiku (EIESP) predstavio je studiju koja se bavila mjerama koje se mogu preduzeti kako bi se poboljšala atraktivnost nastavničke profesije u Evropi. Cilj te studije je bio da se odrede faktori koji utiču na atraktivnost profesije i koliko na te faktore mogu uticati odluke nadležnih u obrazovanju. Rezultati ankete među nastavnicima, koja je sprovedena u 33 države, pokazuju da se među aspektima koji nastavničku profesiju čine teškom ističu:

- preopterećenost dodatnim poslom izvan učionice
- nedostatak discipline i slaba motivisanost učenika
- nedovoljno prepoznati naponi nastavnika
- veliki broj učenika u odjeljenju.

Na pitanje o faktorima koji bi uticali na poboljšanje atraktivnosti nastavničke profesije ističu se:

- veće zarade
- prepoznat društveni status
- visoko obrazovana profesija
- manji broj učenika po odjeljenju.

U 12 država EU prisutan je nedostatak kvalifikovanih nastavnika. Među tim zemljama se nalaze one u kojima je nastavnička populacija prilično stara, kao i one u kojima loši radni uslovi i niske zarade utiču na neatraktivnost profesije.

Claire Duchemin iz konsultantske kompanije *ICF GHK* predstavila je ažurirane rezultate istraživanja koje ta kuća radi u okviru ovog projekta. Istraživanje, još uvijek u toku, kojim je obuhvaćeno 37 članica ETUCE-a, pokazalo je da se atraktivnost nastavničke profesije ne vidi kao problem u samo 6 država (Jermenija, Finska, Irska, Kipar, Luksemburg i Španija).

Kao glavni faktori odgovorni za nedovoljnu atraktivnost nastavničke profesije istakli su se:

- uslovi za rad
- stereotipi o nastavnicima
- predstava o profesiji koju stvaraju mediji
- nedovoljna svijest o značaju obrazovanja za društvo i ekonomiju.

Iz odgovora učesnika istraživanja identifikovani su prioriteti i preporuke za rad na poboljšanju slike o nastavničkoj profesiji:

- adekvatna primanja
- kontinuirani profesionalni razvoj
- status ugovora o radu
- rad na promociji imidža profesije
- povećanje autonomije nastavnika.

Navedene prezentacije, rezultati istraživanja, brojne sugestije i primjeri koji su se čuli tokom seminara u Ljubljani, dobiće svoj konačan oblik u zaključcima završne konferencije koja će se u novembru 2013. godine održati u Berlinu.